

Uroczyste nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego Oldze Tokarczuk

18 marca br. w Dworze Artusa odbyła się druga część obchodów Święta Uniwersytetu Gdańskiego – 54 rocznicy powołania naszej *Alma Mater*. W uroczystości wzięli udział członkowie społeczności akademickiej UG oraz przedstawiciele najważniejszych instytucji na Pomorzu, m.in. prezydent miasta Gdańska Aleksandra Dulkiewicz, marszałek województwa pomorskiego Mieczysław Struk czy wojewoda pomorska Beata Rutkiewicz, oraz posłowie i europosłowie wybrani z regionu Pomorza. Podczas tej doniosłej gali Olga Tokarczuk, laureatka Literackiej Nagrody Nobla, otrzymała najwyższą godność honorową Uniwersytetu Gdańskiego – tytuł doktora honoris causa. Tym samym noblistka dołączyła do grona wybitnych artystów i naukowców wyróżnionych tym tytułem przez UG, do którego należą m.in. Günter Grass, Andrzej Wajda i Tadeusz Różewicz

Fot. Alan Stocki/UG

Fot. Alan Stocki/UG

– *Zapraszamy Panią do tego, by stała się Pani częścią naszej społeczności, częścią naszej wspólnoty, częścią naszego uniwersytetu. Czynimy tak, ponieważ bliskie nam jest to, co wyraża Pani w swojej twórczości, wyznawane przez Panią idee, a także sposób, w jaki opowiada nam Pani o świecie* – tymi słowami na początku gali zwrócił się do noblistki rektor UG, **prof. dr hab. Piotr Stepnowski**. – *Nieprzypadkowo spotykamy się dziś właśnie tu, w Dworze Artusa. To miejsce nie tylko jest symbolem bogactwa historycznego naszego miasta, ale też zawiera silny przekaz pełen rycerskich wartości.*

Liczne zasługi międzynarodowe laureatki wymienił w liście gratulacyjnym minister nauki i szkolnictwa wyższego, **Dariusz Wiczorek**. Olga Tokarczuk w 2018 roku została laureatką Literackiej Nagrody Nobla, w tym samym roku jej powieść *Bieguni* otrzymała Międzynarodową Nagrodę Bookera. W Polsce autorka dwukrotnie otrzymała Nagrodę Literacką Nike – pierwszy raz w 2008 roku za książkę *Bieguni*, a drugi raz w 2015 roku za *Księgi Jakubowe*.

Poza wieloma osiągnięciami na arenie międzynarodowej w trakcie uroczystości zwracano także uwagę na bogate związki pisarki z regionem Pomorza. **Profesor dr hab. Małgorzata Książek-Czermińska** w laudacji wymieniła chociażby wspólne motywy zawarte w twórczości Olgi Tokarczuk oraz w dziełach wybitnych gdańskich artystów, takich jak Paweł Huelle i Stefan Chwin.

– *Punkt widzenia narratorki i jej usytuowanie pozwala na grę aluzjami na wół autobiograficznymi, a na wół fikcjonalnymi, podobnie jak dzieje się to w pisarstwie Huellego i Chwina, operujących gdańskimi realiami społecznymi i materiałem własnych doświadczeń* – opowiadała o powieści *Dom dzienny, dom nocny* promotorka przewodni. – *Z upływem czasu coraz wyraźniej widać, jakie znaczenie miało błahę z pozoru sięgnięcie do przedwojennych niemieckich nazw miejscowości, ulic, placów, instytucji. [...] Dopiero pokolenie Chwina i Huellego w Gdańsku, a Olgi Tokarczuk na Śląsku oswoiło przeszłość niemieckich nazw i sięgnęło po nie bez lęku, raczej z ciekawością, rzeczowo dostarczając słownikowych objaśnień.*

Na koniec laudacji prof. Małgorzata Książek-Czermińska podkreśliła najważniejszy i niepodważalny związek laureatki z Gdańskiem, czyli wpływ twórczości prof. Marii Janion. Przytoczyła też słowa noblistki z listu pożegnalnego dla prof. Marii Janion, napisanego w 2020 roku: „kiedy w późnych nastoletnich czasach trafił mi w ręce pierwszy tom *Transgresji*, Maria Janion weszła do mojego życia i pozostała w nim na zawsze. W jakimś sensie więc, jak wielu, bardzo wielu czytelników, którzy nie mieli szczęścia jej poznać, także byłam uczennicą Marii Janion i także brałam udział w Waszym seminarium. Wprawdzie daleko od Gdańska, chociaż po fakcie i biernie, to jednak bardzo intensywnie. [...] Myślę, że jej książki mnie kształtowały; może nawet zmieniły moje życie”.

Profesor Małgorzata Książek-Czermińska zauważyła, że nie była to więc jednostronna. Profesor Maria Janion wysoko ceniła twórczość Olgi Tokarczuk, zwłaszcza *Księgi Jakubowe*. Fascynację twórczością pisarki można odnaleźć m.in. w liście prof. Marii Janion na otwarciu Kongresu Kultury w 2016 roku.

Fot. Alan Stocki/UG

Po wygłoszeniu laudacji nastąpiło uroczyste nadanie Oldze Tokarczuk tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego, w którym wzięli udział prof. Piotr Stepnowski, **dr hab. Urszula Patocka-Sigłowy, prof. UG** oraz prof. Małgorzata Książek-Czermińska. Następnie Olga Tokarczuk wygłosiła wykład, w którym błyskotliwie przeanalizowała współczesne społeczeństwo z perspektywy feministycznej. Noblistka cofnęła się także do wielkich dzieł literatury, takich jak *Czarodziejska góra* Tomasza Manna, i opisała je w kontekście reprezentacji płciowej. W wystąpieniu pojawiły się również wąt-

ki autobiograficzne, w których autorka opisywała swoją podróż przez stworzony przez mężczyzn kanon literatury.

Dołączenie Olgi Tokarczuk do społeczności akademickiej Uniwersytetu Gdańskiego uświetnił recital Akademickiego Chóru UG.

Wydarzenie oficjalnie zamknął prof. Piotr Stepnowski, wyrażając nadzieję, że to nie ostatnia wizyta noblistki na UG. Rektor UG zasugerował, że kolejne spotkania mogłyby się odbywać w ramach objęcia przez Olę Tokarczuk katedry imiennej prof. Marii Janion.

Po uroczystości w Dworze Artusa Olga Tokarczuk udała się na Wydział Filologiczny, gdzie

wzięła udział w spotkaniu ze społecznością akademicką UG, które poprowadził **prof. dr hab. Stanisław Rosiek**. Sala Teatralna im. prof. Jerzego Limona pękała w szwach – miłośnicy literatury wypełnili wszystkie siedzenia, schody, a nawet przestrzeń pod sceną. Spotkanie ze społecznością akademicką UG zakończyło obchody związane z nadaniem noblistce doktoratu honorowego. Warto dodać, że Olga Tokarczuk, aby upamiętnić ten dzień, przekazała swoją togę doktorską Muzeum Uniwersytetu Gdańskiego.

Marcel Jakubowski
Zespół Prasowy UG

Fot. Alan Stocki/UG